

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Sandra Saarniit

**EESTI RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVADE TÄHISTAMISE
TEGEVUSTE KOGUMIK JÄRVEKÜLA LASTEAIALE**

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Külli Salumäe, huvihariduse õpetaja

Viljandi 2022

Resüme

Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik Järveküla lasteaiale

Rahvakalendri tähtpäevad on osa meie elust ja kultuurist, mille edasiandmisel lastele on lasteaedadel oluline osa. Lasteaias rahvakalendri tähtpäevade tähistamine läbi laulude, tantsude, mängude, juttude ja muude tegevuste toetab lapse arengut. Minu lõputöö eesmärgiks oli koostada Järveküla lasteaiale kogumik, mida saavad õpetajad kasutada õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel. Idee koostada kogumik eesti rahvakalendri tähtpäevadest Järveküla lasteaiale tuleneb vajadusest saavutada õppe- ja kasvatusvaldkonna eesmärke ja julgustada õpetajaid tähtpäevi tähistama. Nii alustavale õpetajale kui õpetajale, kellel ei ole kogemusi kalendritähtpäevade tähistamisega, on kogumik kindlasti abiks. Kogumikku aitasid kokku panna Järveküla lasteaegade õpetajad, kes koostasid kogumikus sisalduvad tegevusjuhised minu näidise ja abivahendi alusel. Tegin koostööd ka Haapsalu Vanalinna Lasteaedade Tõrukese maja ja Jänesselja lasteaiaga, kes jagasid enda tegevusi. Kogumikus on 19 juhust 8 erineva rahvakalendri tähtpäeva tähistamiseks.

Märksõnad: eesti rahvakalendri tähtpäevad, lasteaed, õppe- ja kasvatustegevus.

Abstract

A collection of activities for celebrating Estonian folk calendar traditions for Järveküla kindergarten

Celebrating Estonian folk calendar is a part of our life and culture, in which kindergartens play an important role in passing the traditions on to children. Celebrating the folk calendar in kindergarten through songs, dances, games, stories and other activities supports the child's development. The aim of my dissertation was to compile a collection for Järveküla kindergarten that teachers can use to plan teaching and educational activities. The idea of compiling a collection of traditions from the Estonian folk calendar for Järveküla Kindergarten stems from the need to achieve the goals for the field of study and education, and to encourage teachers to celebrate these traditions. For both starting teachers and teachers with no experience in celebrating calendar holidays, the collection is definitely helpful. The collection was helped to compile by teachers from Järveküla kindergartens, who compiled the guidelines on the basis of my sample and aid. I also collaborated with Haapsalu Old Town Kindergarten Tõrukese Maja and Jänesselja Kindergarten, who shared their activities for their

traditions. The collection contains 19 instructions for celebrating the folk calendar traditions of 8 different folk calendars.

Keywords: Estonian folk calendar annive, kindergarten, teaching and educational activities.

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	5
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	7
1.1 Eesti rahvakultuur ja folkloor lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses.....	7
1.1.1 Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava	7
1.1.2 KLRÕ kasvatusvaldkonnad	9
1.1.3 Rahva- ja pärandkultuuri osa KLRÕ-s	10
1.2 Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine.....	11
1.2.1 Eesti rahvakalendri tähtpäevad	11
1.2.2 Eesti rahvakalender kui protsess	13
1.2.3 Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine lastega.....	14
2. METOODIKA.....	16
2.1 Kogumiku eesmärk ja kavandamine.....	16
2.2 Kogumiku koostamise protsess	16
3. REFLEKSIION.....	20
KOKKUVÕTE.....	24
KASUTATUD ALLIKAD.....	25
LISAD	28
Lisa 1. Tähtpäevade tähistamise tegevusjuhise näidis.....	28
Lisa 2. Kogumiku tiitelleht.....	30

SISSEJUHATUS

Rahvuslikud pühad ja tähtpäevad on osa meie elust. Lasteaias rahvakalendri tähtpäevade tähistamine toetab laste sotsiaalsete oskuste kujundamist (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a). Lapse tundemaailma kujundavad lasteaias kogemused, muljed ja suhtumised. Selle juures on oluline tutvustada esivanemate vaimuvara. (Teedumäe, 2000) Riin Rajanoki 2009. aasta uurimusest selgus, et rahvakalendri tähtpäevade tähistamine tekitab lastes positiivseid tundeid. (Tuulik, 2011, viidatud Rajanok 2009 j)

Läbi aegade on olnud kasvatamise ja arendamise vahendiks laulud ja mängud. Varases eas kokkupuutumine erinevate laulude, mängude, juttude ja kommetega annab lapsele hingelist tasakaalu ja sisemist kindlustunnet. Meie esivanemad laulsid lastele lihtsaid laule, millel oli elav sisu ja mõte ning neid kanti ette ilmekalt. Lihtsad viisijupid, mida saab korrata, on meie rahvalaulu aluseks. Eestlaste laulu- ja mängutraditsioon on pikk, kuid on märgata, et lapsed, kes esimest korda lasteaeda tulevad, on laulmises tagasihoidlikud või ei suuda üldse kaasa laulda. (Vikat, 1999)

Eesti ühiskonda mõjutavad ameerika- ja eurokultuur igapäevaselt ja seetõttu on tähtis, et laps avastaks end juba väiksena lauldes, mängides ja pärimustes, mis aitavad tal mõista, kes ta on eestlasena (Teedumäe, 2000). Lasteaias ja koolil on osa vastutusest kanda edasi ühiskonnale olulisi väärtusi, kuid kõige suurem vastutus on ikkagi kodul (Sutrop, 2009). Ülavere (2020) doktoritöös tuli välja, et koolieelsetes lasteasutustes on traditsioonid väärtustatud.

Kairi Oru (2021) on uurinud oma bakalaaurusetöös, kuidas tähistavad Lõuna-Eesti lasteasutuse õpetajad rahvakalendri tähtpäevi. Selgus, et rahvakalendri tähtpäevade tähistamine sõltub sellest, kui olulised on need lasteaias ja õpetaja jaoks (samas). Lindmäe (2015) uurimuse järgi on õpetajate jaoks tähtis rahvakalendri tähtpäevade tähistamine. Õpetajad põhjendasid seda sellega, et laps peab tundma ja teadma rahvakultuuri ning oluline on traditsioonide edasikandmine lastele. Samuti toodi välja, et kui lasteaedades ei räägitaks tähtpäevadest, ei tunneks paljud lapsed neid üldse, sest kodudes väga tihti tähtpäevadest ei räägita. Õpetajad tõid välja, et rahvakalendri tähtpäevade materjale on piisavalt, aga ei ole lastele kohandatud materjali (samas). Lindmäe uuris ka õpetajatelt, milliseid rahvuslikke väärtusi laps õpib tundma läbi rahvakalendri tähtpäevade tähistamise ja õpetajad tõid välja järgmised väärtused (Lindmäe, 2015): 1) eestlust, 2) ajalugu, 3) pärimuskultuuri, 4) rahvussümboolikat.

Töötan 2019. aasta kevadel avatud Järveküla lasteaia õpetajana kolmandat aastat. Lasteaia õppe- ja kasvatustöös on oluline eesti rahvakalendri tähtpäevade tutvustamine ja hoidmine. Järveküla lasteaed on noor ja mul on võimalus panustada lasteaia kasvatustöösse kogumikuga, mis aitab rahvakalendri tähtpäevi tähistada.

Käesoleva loov-praktilise lõputöö eesmärgiks on koostada Järveküla lasteaia õpetajatele eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik, mis on abimaterjaliks õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel.

Eesmärgi saavutamiseks seadsin endale järgmised ülesanded:

1. Anda ülevaade koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest.
2. Anda ülevaade eesti rahvakalendri tavadest ning nende jätkamisest lasteaedades.
3. Luua koostöös õpetajatega Järveküla lasteaia eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik.
4. Vormistada e-kogumik, millesse on võimalik järjepidevalt tegevusjuhiseid lisada.

Loov-praktiline lõputöö koosneb kolmest osast. Esimeses peatükis annan ülevaate koolieelse lasteasutuse õppekavast ja rahvakalendri tähtpäevadest, mille tähistamine lasteaia mitmekesistab õppe- ja kasvatustegevust ning muudab selle emotsionaalsemaks. Teises peatükis toon välja kogumiku koostamise tööprotsessi. Kolmas peatükk on eneserefleksioon, mille kirjutasin lähtudes Korthageni refleksioonimudelist ehk sibula mudelist.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Eesti rahvakultuur ja folkloor lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses

Selles peatükis annan ülevaate koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast ja rahvakultuuri lõimimisest õppekavaga.

1.1.1 Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava

Eesti pedagoogikaklassik Hilda Taba on öelnud, et õppekava on õppimise plaan, mis toetab õppimise korraldamist (Haridus- ja Teadusministeerium [HTM], 2019). Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava kehtestatakse „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ alusel. Lasteasutuse õppekava on alusdokumendiks lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava [KLRÕ], 2011). Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgiks on lapse areng kodu ja lasteasutuse koostöös koolivalmiduseni jõudmiseks (KLRÕ, 2011; HTM, 2019).

Nii üldises elukeskkonnas, hariduses kui tehnoloogias toimuvad kiired muutused on tekitanud vajaduse üle kümne aasta käibel olnud KLRÕ kaasajastamiseks. 2019. aastal avaldatud lasteaia riikliku õppekava tööversiooni järgi on uue õppekava põhieesmärgiks luua tingimused, mis toetaksid laste tasakaalustatud vaimset ja füüsilist arengut. (HTM, 2019)

Praeguse „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ järgi on õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted järgmised (KLRÕ, 2011):

1. lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
2. lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
3. lapse loovuse toetamine;
4. mängu kaudu õppimine;
5. humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
6. lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
7. lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
8. üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
9. kodu ja lasteasutuse koostöö;
10. eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on toodud välja üldoskused, mille kujunemist toetatakse õppe- ja kasvatustegevuse erinevaid valdkondi lõimides. Üldoskused on jagatud

nelja rühma: 1) mänguoskused, 2) tunnetus- ja õpioskused, 3) sotsiaalsed oskused, 4) enesekohased oskused. (KLRÕ, 2011)

Mänguoskus on üldoskuste ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Mäng on lapse põhitegevus, mille käigus ta omandab ja kinnistab uut teavet, uusi oskusi, õpib suhtlema ja tundeid väljendama. (KLRÕ, 2011) Laps mängib, sest see on huvitav, pakub pinget ja põnevust. Laps kasutab oma mängudes ümbritsevat maailma loovalt ehk kombineerib oma teadmised, mõtted ja kogemused mängu. Mäng on loomulik ja eakohaseim õppimise viis ja nii omandab laps koos täiskasvanuga läbi mängu vajalikke õpioskusi. (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009b)

Tunnetusoskused on seotud taju, tähelepanu, mõtlemise, emotsioonide ja motivatsiooniga. Õpioskuste kujunemisel on olulised tunnetusoskused. Laps peab suutma hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi, uurida ja katsetada. (KLRÕ, 2011) Taotletakse lapse üldise vaimse tegevuse, keelelise võimekuse ja kogemuste koostoimimist. Õppimisvõime tähendab seda, kui laps suudab omandada uusi oskusi ja teadmisi, mõistab ümbruskonnas toimuvaid sündmusi, kasutab oma mälu sihipäraselt ja oskab lahendada väiksemaid probleeme. Tuleb arvestada, et lastel on raskusi tegelikkuse ja kujuteldava eristamisega ning nende tähelepanu ja mälu maht on piiratud. Õppimiseks on vaja keskkonda, mis on stressivaba ning positiivne ja motiveeriv. Laps hangib infot läbi kogemuste ja aktiivse tegutsemise ning eriti motiveeritud on laps siis, kui teema on tema jaoks oluline. (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009b)

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused on omavahel seotud. Sotsiaalsed oskused tähendavad teistega suhtlemist, iseenda ja partnerite tajumist ning ühiskonna tavade ja eetiliste tõekspidamiste omaksvõtmist (KLRÕ, 2011). Enesekohased oskused tähendavad, et lapsel on vaja õppida ennast tundma, teadvustama oma oskusi ja emotsioone ning oma käitumist juhtima (KLRÕ, 2011). Sotsiaalsete oskuste kujundamine on üks tähtsamaid kasvatusülesandeid. Laps peab omandama sotsiaalsed oskused ja pädevused ühiskonnas elamiseks. Lapse esmane arengukeskkond on perekond ja eakaaslased ning nendega suhtlemisel hakkab laps lõimuma ühiskonda. Laps hakkab eristama läbi kogemuse, et teistel inimestel on erinevad kogemused, tunded ja mõtted. Eneseteadvuse arenemisel hakkab laps arvestama ka teiste seisukohtade ja hinnangutega. Esmased sotsiaalsed oskused, mida kujundada, on abistamine, lohutamine ja jagamine. (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009b)

1.1.2 KLRÕ kasvatusvaldkonnad

Riikliku õppekava sisuvaldkonnad on loodud arvestades eesti ühiskonna kultuurilist ja sotsiaalset konteksti. Valdkondade õpisisu aitab lapsel jõuda individuaalsete üldoskuste omandamiseni. Õppesisu valik põhineb lapse vaimse ja kehalise arengu perioodide arvestamisel ning kodukesksusel. (HTM, 2019)

Kuna eelseisvatel aastatel hakkab õppe- ja kasvatustegevus lasteaedades tuginema uuele õppekavale, on esitatud valdkondade jaotus selle alusel (HTM, 2019): 1) eesti keel ja kodulugu; eesti keel riigikeelena, 2) matemaatika, 3) kehaline areng, 4) muusika, 5) kunst ja meisterdamine, 6) töö ja tehnoloogia. Kasvatusvaldkondade sisu selgitamisel on kaasatud ka praegu toimivat õppekava.

Mina ja keskkond annab teistele valdkondadele temaatilise sisu. Keskkond, kus laps viibib, mõjutab tema arengut. Keskkonnast terviklik arusaam aitab tulla toime edaspidises elus. Kasvukeskkond kujundab lapse väärtushinnanguid, suhtumist loodusesse ja suhteid teiste inimestega. (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a) Lasteaia lõpetamisel peab laps tulema endaga toime, arvestades looduse ohtude ja võimalustega. Samuti peab laps enda huvide ja rahulolu eest seisma nii, et see ei kahjustaks ümbritsevat keskkonda. Oluline on ka õpetaja eeskuju, kes näitab huvi looduse vastu ja toetab lapsi ümbritseva uurimisel ja mõõtmisel. (Timoštšuk, 2010)

Nugini (2017) järgi on keel eneseväljenduse ja mõtlemise vahend, mille abil saame mõtlemist väljendada, arendada ja teistega oma mõtteid jagada. Mürsepa (2010) järgi ei piirdu kõnearendus ainult keelevahendite õpetamisega, vaid tuleb ka õpetada neid kasutama ja kõne saab arendada igapäevastes tegevustes. Keeleõpetuse juures on oluline luua suhtlemist toetav õpikeskkond, et laps tunneks end turvaliselt, õpiks oma ümbrust ja inimesi jälgima ning enda soove, tundeid ja kogemusi väljendama.

Matemaatika on oluline igapäevaelus ja on seotud teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega. Valdkonna sisuks on hulgad, loendamine, arvutamine, suurused, mõõtmine ja geomeetrilised kujundid. (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a) Tegeledes esemete erinevate omaduste ja tunnustega täieneb lapse sensoorne ja kognitiivne areng (Piht & Õun, 2017). Nende oskuste arendamine sõltub sellest, millega oskusi seostatakse ja missuguseid meetodeid õpetamiseks kasutatakse. Lastele on kasulik ja neile meeldivad katsetamised, mõõtmised ja eksperimendid, kus nad ise jõuavad mingi tulemuseni. (Lage, 2010)

Koolieelsel perioodil kujunevad lapse baasharjumused ja -oskused kunsti luua, suhtumine ja suhestumine kunstiga (Vahter, 2017). Kunstitegevustes saab laps oma maailma tõlgendada ning arendada meeli ja motoorikat. Laste kunstina peetakse silmas spontaanset joonistamist, maalimist, modelleerimist ja muid igapäevaseid tegevusi. Kunstis on oluline lasta lapsel teha just selliseid töid nagu talle meeldib. Kui lapse kunsti väärtustatakse, õpib laps ka ise enda ja teiste loomingut hindama. (Vahter, 2010)

Lasteaial on suur roll lapse muusikalisel arendamisel – kujunevad suhtumine muusikasse ja huvi muusika vastu ning julgus end loovalt väljendada. Laps õpib läbi muusika tunnetama iseennast ning loob erinevaid võimalusi eneseteostuseks. Muusikas on oluline ka hea keskkond ning täiskasvanu julgustav suhtumine ja positiivse tagasiside andmine lapsele. (Muldma, 2010) Muusikatund on oma olemuselt sotsiaalne ja laps õpib seal suhtlemist teistega (Kalm, 2013). Muusika kuulamise kaudu saab õppida erinevaid oskusi: tähelepanu, kuulamisoskus, sõnavara kujundamine ja vahendite abil muusikapala karakteri määratlemist (Muldma, 2010).

Liikumistunnis on eesmärgiks kehaliste võimete eakohane arendamine ja motoorsete oskuste kasutamine ning baasmotoorika koordineeritud kasutamise omandamine põhiliikumisteks (HTM, 2019). Aktiivne liikumine on lapse tegevuste ja mängu juures loomulik osa. Nad teevad seda spontaanselt – vastavalt vajadusele või keskkonnatingimustele. Läbi liikumise õpib laps oma keha tundma ja annab võimaluse energia väljaelamiseks. (Palm, 2017)

1.1.3 Rahva- ja pärandkultuuri osa KLRÕ-s

Üheks „Mina ja keskkond“ valdkonna eesmärgiks on, et laps väärtustaks nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone. Selle valdkonna sisuks oleva sotsiaalse keskkonna käsitlemisel tutvustatakse lastele ka eesti rahvakalendri tähtpäevi ja kombeid. (KLRÕ, 2011) Õppekava läbinud laps peaks oskama kirjeldada oma kodu, perekonda, peretraditsioone ning nimetada eesti riiklike sümboleid ja rahvatraditsioone.

Valdkonna „Kõne ja keel“ tegevuste tulemusel peaks 6-7aastane laps teadma peast emakeelseid luuletusi ja laule, tähtpäevadega seotud luuletusi ja liisusalme (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a). Kõnemängud on juba mitmete põlvkondadele rõõmu pakkunud (Pullerits, 1999). Rahvaluule kasutamine lasteaias koos pedagoogilise teooria kasutamisega loob tingimused individuaalseks või kollektiivseks tegevuseks, aitab kujundada sobivat kasvukeskkonda ja jätkata traditsioone (Kalm, 2019). Eesti lasteaeades on hulgaliselt

lapsi, kelle jaoks on eesti keel teine keel, rahvaluule kasutamine peaks nendes äratama huvi eesti keele ja kultuuri vastu (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a).

Kunstiõpetus on lõimitud erinevate sisuvaldkondadega. Näiteks eesti keele ja koduloo valdkonnas on kunst seotud sõnavara, kõne ja mõtlemise arenguga ning oluline on kuulata ja arutleda oma pere ja kodu, looduse ja aastaegade, riigi ja rahva üle (HTM, 2019). Pidulikeks sündmusteks kaarte valmistades ja ruumi kaunistades õpib laps tundma, millised motiive või dekoratsioone kasutada erinevate tähtpäevade puhul (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a).

Muusikategevuste tulemusel peaks 6-7aastane laps olema võimeline laulma eakohaseid rahva- ja lastelaule (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 2009a). Muldma (2010) järgi õpetatakse muusikatundides ära tundma kuulnud laule ja kuulatakse nii eesti kui ka teiste rahvaste muusikapalasisid. See aitab kujundada rahvuslikku identiteeti ja õpitakse väärtustama oma ja teiste rahvaste muusikalist kultuuripärandit. Kalm (2013) on rõhutanud, et rahvalaulu laulmine ja liikumine toetab last lugema ja kirjutama hakkamisel. Liikumistunnis on oluline see, et laps tahab liikuda ja tunneb sellest rõõmu ning teab, miks on liikumine vajalik (samas). Lapsed saavad teha erinevaid tegevusi, mida saab lõimida tähtpäevadega. Näiteks kelgutamine vastlapäeval ning mängude mängimine ja tantsimine.

1.2 Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine

Selles alapeatükis annan ülevaate eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamisest. Eelkõige on tähelepanu all tähtpäevad, mida tähistatakse lasteaedades. Peamiselt tähistatakse lasteaias järgmisi rahvakalendri tähtpäevi: 1) mihkclipäev, 2) hingedepäev, 3) mardipäev, 4) kadripäev, 5) jõulud, 6) vastlapäev, 7) sõbrapäev, 8) lihavõtted ja 9) volbripäev. Harjumaal, Järveküla lasteaias on kolme õppeaasta jooksul on tähistatud mihkclipäeva, mardipäeva ja kadripäeva, adventiaega, jõule ja vastlapäeva. Tähtpäevi tähistatakse nii rühmasiseselt kui ka ühiselt kogu lasteaia perega.

1.2.1 Eesti rahvakalendri tähtpäevad

Mihkclipäev on 29. septembril ning tähistab suve lõppu ja sügise algust. Selleks päevaks pidid kõik välitööd olema lõpetatud, raskemad tööd tehtud ja saak kokku kogutud. Mihkclipäevast alustati talviste tähtpäevade arvestamist – mihklist kuus nädalat marti, mardist kaks katri, kadrist neli jõulu. Sel päeval korraldati ka meelelahutuslik mihklilaat, kus kaubeldi, tehti mihklituld, saadi omavahel kokku ja nautiti esinejaid. (Teedumäe, 2000; Folklore, *s.a.*)

Mardipäev on 10. novembril ja kadripäev 25. novembril. Mardi- ja kadrisandis käisid algul noored mehed, kuid hiljem hakkasid käima peamiselt noored tüdrukud ja poisid. Vanasti võidi tähistada seda mitmeid päevi, sest liiguti jalgsi või hobustega külast külla. Varem oli komme maskeerida end loomadeks, kuid nüüd riietuvad mardid tumedatesse ja koledatesse rõivastesse. Kadrid riietuvad end valgetesse, ilusatesse ja uhketesse rõivastesse. Martidel ja kadridel on grupijuhiks mardi-isa või kadriema. Grupijuht alustab laulmist, uurib, kas lapsed oskavad lugeda, palub ande ning soovib pererahvale õnne. (Hiemäe, 1998; Teedumäe, 2000)

Jõulupühad kestavad kolm päeva 25.-27. detsember. Jõululaupäeval oli kombeks küpsetada jõululeib, mis vooliti näiteks seakujuliseks. See seisis laual terve jõuluaja ja pärast jõule anti kariloomadele. Et toitu jätkuks ka järgmisel aastal tuli jõuluööl süüa 3, 7 või 9 korda. Jõuludel ennustati ja tehti erinevaid tegevusi, mis tooksid õnne. Näiteks püüti ette arvata järgmise aasta viljasaaki sellega, et visati lakke õlgesid. Mida rohkem õlgi laeplankude või parte külge jäi, seda parem tuli järgmise aasta saak. Kui tänapäeval külastab lapsi jõuluvana, siis vanasti käisid peredes jõuluhaned ja jõulusokud. Jõuluhaned küsisid laste lugemisostkust ja võisid kõvasti näpistada. Jõulusokud olid aga peredes väga oodatud, sest neid peeti samamoodi õnnetoojateks nagu marte ja kadrisid. (Hiemäe, 1998)

Lihavõtted ehk kevadpühad on liikuv püha, mis jääb 22.märtsi ja 26.aprilli vahele. Seda püha nimetatakse veel munadepühaks ja kiigepühaks. See oli aeg, kui tohtis jälle liha välja võtta. Kellel liha ei olnud, tegi toidu lauale piimast. Kõige olulisem komme on tänaseni munade värvimine ja koksimine. Neid värvitakse nii sibulakoorte kui ka poevärvidega. Mune koksid tuleb katkilöödud muna lööjale anda. Traditsiooniks oli ka pühademuna veeretamine. Selleks tehti puust rennid ja seda mängisid nii lapsed, noored kui täiskasvanud. Lastele on pakkunud ka rõõmu pühadejänest, kelle ülesanne oli hankida mune ja need ära peita, et lapsed saaksid neid otsida. Pühadejänest võis leida ka koos tibude, pajuokste ja värvitud munadega lihavõttekaartidel, mida hakati saatma üksteisele 20. sajandil. Kiikumine andis aga hea ja tugeva tervise järgnevas suveks. (Folklore, *s.a.*; Hiemäe, 1998; Õunapuu, 2001)

Karjalaskepäeva tähistatakse 1. aprillil, kuid aegade jooksul on esimeseks karjapäevaks saanud jüripäev, mida tähistatakse 23. aprillil. Tähistamise päevaks sai olulisemaks paarispäevad - teisipäev, neljapäev, laupäev - need olevat õnnelikumad päevad. Selle päeva juurde kuulusid maagilised toimingud, et suvel hunt karja ei tuleks ja loomad oleksid terved. Karjaõnne püsimiseks söödeti karja väljalaskmisel loomadele alles hoitud jõululeiba või vastlapäeval tehtud ja hoiule pandud leib. Et kari püsiks koos, käidi kolm ringi

ümber loomade. Metsast ei tohtinud vitsa murda, muidu loomad murraksid jalgu. (Hiimäe 1998)

Kui varem oli seotud vastlapäev kahe teise tähtpäevaga – paastuaja ja tuhkapäevaga ning igal tegevusel oli oma uskumus, siis nüüd on sellest saanud pigem meelelahutuslik talvepäev (Tuulik, 2011). Sel päeval on kombeks võistelda pikema liu laskmises, meisterdada vurri ning süüa hernesuppi ja vastlakukleid. Varem söödi vastlakuklite asemel odrast tehtud vastlakaraskit. Vastlapäeval oli ka kombeks kada ajamine – valmistati õlenukk, mis viidi salaja teise pere ukse taha või kodust eemale, et eemaldada kahjulikud jõud. (Folklore, *s.a.*)

1.2.2 Eesti rahvakalender kui protsess

„Igasugune rahvakalender on pikaajaline ja arenev protsess, ajaarvamissüsteem koos tähtpäevade, nendega seotud kombestiku, uskumuste, tabude ja lõbustustega. Rahvakalendri peamisteks muutjateks on olnud muutuvad majandus- ja loodusolud, poliitilised ja kiriklikud süsteemid, mood ja meedia, maitse, karismaatilised isiksused ja palju muid asjaolusid.“ (Folklore, *s.a.*)

Eestlaste kalendriteateid on hakatud kirja panema alles 19. ja 20. sajandil ning seetõttu on muistsest kalendrist vähe teada. Andmeid kommete kohta leidub nõiaprotsesside protokollides, reisikirjades ja kroonikates. (Folklore, *s.a.*) 17.-18. sajandi eesti kalendritavadest võib informatsiooni leida kirikuvisitatsioonide protokollidest (Hiimäe, 2010).

Rahvapärases aastajaotuses ja ajaarvamisel arvestatakse suve ja talve ning ülemineku- ja ettevalmistusaegadena kevadet ja sügist. Aja jooksul kujunesid välja töö-, puhke- ja pidupäevad ning suuremate tööde lõpu ja alguse või ühelt perioodilt teisele üleminekid. Osad tähtpäevad, mis varem olid olulised, ei pruugi enam tänapäeval nii olulised olla või on lausa ununenud, samas on tähtpäevi, mida tähistatakse siiani. Eriti tähistatakse neid, mis on seotud ühistegevuste, lõbustuste, laulude ja mängudega. (Lätt, 1970)

Töökalendri kombestik kuulus suuremate tööde alustamise ja lõpetamise juurde. Näiteks karja väljalaskmine kevadel ja lautajätmine sügisel. Selliseid tähtpäevi tähistati kokkuleppelistel aegadel, kuid tunnuseks oli see, et see aeg jäi kirikukalendri tähtpäeva lähedale. Mõnest tähtpäevast on teada vaid nimetus, sest rahvapärimest hakati üles kirjutama umbes sada aastat tagasi. Eestlaste populaarsemad tähtpäevad tänapäevani on mardi- ja kadripäev, jõulud, uusaasta, vastlad, lihavõtted ja jaanipäev. (Hiimäe, 1998)

Tähtpäevade tähistamist mõjutas ka Nõukogude aeg, kui taheti varasemat ühiskonnakorraldust muuta. Eesti rahvakalender oli tol ajal probleemiks, sest tähtpäevade sisu ei sobitunud nõukogude ideoloogiaga kristlike elementide tõttu. Siiski oli eestlastel paljud tähtpäevad tugevalt juurdunud ja nendest lahti saamine oli keeruline. Seetõttu arvestati mingil määral eesti tähtpäevadega, sidudes neid nõukogude ideoloogiaga. Kuid mida aeg edasi, seda rohkem eesti rahvakalendri tähtpäevi kalendrist ära jäeti. 1952. aastal kadusid kõik eesti rahvakalendri tähtpäevad ja vastavad nimetused. Alles 60-ndatel hakati uuesti pöörama tähelepanu rahvakalendriale. (Kreegipuu, 2011)

Lastepärimust saab käsitleda laiemas ja kitsamas tähenduses. Laiemalt kuuluvad lastepärimusse nii laste seas ringlev kui ka täiskasvanu poolt suunatud pärimus. Täiskasvanu esitab lapsele laule, lugusid, mängu, mida laps võib edaspidi ise kasutama hakata. Kitsamas tähenduses on see lastele tuntud ja kasutatav pärimus. (Vissel, 2004) Bausinger (1986) on toonud välja, et lastepärimuse spetsiifilised liigid on paroodia, absurdilood ja salakeel (Vissel 2004, viidatud Bausinger 1986 j).

1.2.3 Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine lastega

Rahvakalendri tähtpäevade tähistamise kohta lasteaedades uurimused praktiliselt puuduvad. Küll aga kajastatakse nii meedias kui sotsiaalmeedias niisuguseid tähistamisi ning nendele tuginedes ongi koostatud järgnev ülevaade.

Haapsalus, Tõrukese lasteaias on tähistatud 2020. aastal mihkripäeva laadaga, kus sai osta sügisande, hoidiseid, küpsetisi ja kompositsioone. Laadameeleolu lõi lõõtsa- ja akordionimängijad. (Lääne elu, 2020) Harjumaal, Järveküla lasteaias on septembris tähistatud mihklilaadaga, kus lapsevanemad toovad kauba ja on ise peamised ostjad. Laadal kõlab muusika, saab mängida mängu ja osaleda loosis. Laadal toimub ka aia- ja põllusaaduste näitus, kuhu tuuakse kõige erilisemad leiud.

Mardipäeva on tähistatud Jõgeva linna lasteaias Karikakar ühiselt. Lastel olid seljas mardikostüümid. Pidu oli korraldatud etendusena, kus sai teada mardipäeva kommetest ja lapsed said ära arvata mõistatusi, laulda, tantsida ja mängida. Iga rühm sai kommikoti kaasa. (Jõgeva lasteaed Karikakar, 2015) Pirita lasteaias tähistati kadripäeva õues, kus kadrid ootasid lapsi katusel. Lastel olid kadri riided seljas ja õpiti läbi mängu ja tantsu tundma kadripäeva kombeid. (Pirita lasteaed, 2020) Järveküla lasteaias on tähistatud mardi- ja kadripäeva rühmasiseselt. Rühmad valmistuvad nendeks tähtpäevadeks meisterdades maske, lauldes, tantsides ja kommetest rääkides. Mõni rühm käib ka teistes rühmades sanditamas.

Lasteaedades tähistatakse jõule erinevalt, kuid enamasti on programmis etendused, laulude laulmised, tantsimine kui ka jõuluvanaga kohtumine. Kahjuks ei ole leida informatsiooni selle kohta, et lasteaias tähistatakse jõule vanu rahvakombeid elustades. Järveküla lasteaias on jõule tähistatud jõulupäevaga, kus rühmadel on võimalus teha erinevaid tegevusi – piparkooke, meisterdada jõulukaarte, mängida mängu ja kohtuda jõuluvanaga.

2019. aasta vastlapäeval on Palivere lasteaias lapsed liugu lasknud, lisaks kelgutamisele lasteaias vurre teinud ja tooreid seajalgu katsunud (Lauri, 2019). Tibutare lasteaias on vastlapäeval poniga sõidetud, kada metsa aetud, erinevaid mängu mängitud ning lõunasöögiks hernesuppi ja vastlakuklit söödud. (Sõõrd, 2018) Vastlapäeva on Järveküla lasteaias tähistatud õues erinevate võistlusmängude ja liulaskmisega.

Pirita lasteaias on tähistatud lihavõtteid lavastustega, kus kõik lapsed said olla mingid tegelased. Peo lõppedes said lapsed teada, et lihavõttejäneseid on jätnud rühma üllatuse. Hiljem värviti, kaunistati ja koksiti mune. (Pirita lasteaias, 2016) Järveküla lasteaias on lihavõtteid tähistatud rühmasiseselt. 2022. aasta lihavõtte ajal valmistasid Tähekeste rühma õpetajad ette lastele õue aardejahi, kus igas punktis tuli lahendada ülesanne, et saada vihje järgmise punkti asukoha kohta. Kõik punktid olid seotud õppevaldkondadega ehk lapsed said arvutada munadega, laulu järgi tantsida, võistelda muna lusikal jooksus, lahendada salakirja. Lõpuks leidsid lapsed aarde ehk karbi täis šokolaadimune liiva alt.

2. METOODIKA

2.1 Kogumiku eesmärk ja kavandamine

Idee koostada kogumik eesti rahvakalendri tähtpäevadest Järveküla lasteaiale tuleneb vajadusest saavutada õppe- ja kasvatusvaldkonna eesmärke ja julgustada õpetajaid tähtpäevi tähistama. Rääkisin enda mõttest 2021. aasta sügisel Järveküla lasteaia direktorile ja õppejuhile ning neile see idee meeldis. Kuna lasteaed on veel noor, siis on hea veel panna alus traditsioonidele, toetudes kogumikule.

Järveküla lasteaed avati 2019. aasta märtsis. Lasteaial on kolm eraldi maja, mis kannavad nime Järveküla (9 rühma), Leerimäe (6 rühma) ja Sõnajala (6 rühma) lasteaed. Kuna Sõnajala maja avati alles 2022. aasta märtsikuus siis valisin ainult kahe maja õpetajad, kellelt soovisin vähemalt ühe eesti rahvakalendri tähtpäeva tegevuse juhendit. 2022/2023. õppeaastal soovin ka Sõnajala õpetajatelt saada tegevusjuhendeid. Kahes majas kokku töötab lõputöö koostamise hetkel 15 rühmaõpetajat, 2 muusikaõpetajat ja 2 liikumisõpetajat.

Kogumiku koostamise eesmärgiks on kaasata õpetajaid jagama oma kogemusi ja teadmisi, mis on seotud eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamisega lasteaias. Kogumikku saavad kasutada eelkõige Järveküla lasteaia õpetajad sujuvamaks õppetegevuse läbi viimiseks. Läbi kogumiku saab pakkuda lastele erinevaid tegevusi tähtpäevade tähistamiseks, mis aitab edasi kanda eesti rahvakalendri kombeid. Kogumiku koostas veebikeskkonda *Google drive*, see jääb kõigile avatuks ja aastate vältel on võimalus sinna jooksvalt tegevusjuhendeid juurde lisada.

2.2 Kogumiku koostamise protsess

Kogumiku koostamist alustasin 2021. aasta sügisel tutvudes erinevate allikatega, mis käsitlevad eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamist üldiselt kui ka eraldi lasteaias. Sain ülevaate, milliseid tähtpäevi tähistatakse lasteaedades kõige rohkem. Valisin välja kaheksa tähtpäeva, mille kohta soovisin kogumikku tegevusjuhised: 1) mihkripäev, 2) mardipäev, 3) kadripäev, 4) toomapäev, 5) jõulud, 6) vastlapäev, 7) lihavõtted ja 8) jaanipäev. Kevadel vahetasin toomapäeva karjalaskepäeva vastu, sest esimese kohta ei tulnud tegevusjuhiseid. Koostas nende tähtpäevade kohta lühikirjeldused, mida kasutasin kogumikus iga tähtpäeva juures. Samuti tegin veebikeskkonda *Google docs* tabeli, kuhu said õpetajad eelnevalt lisada, missuguse tähtpäeva kohta nad tegevusjuhise koostavad. Nii said õpetajad jälgida, millise

tähtpäeva kohta on juba tegevusjuhiseid tehtud ja et ei tekiks ainult kahe-kolme tähtpäeva tähistamise juhiseid.

Detsembris koostas tegevusjuhendi kogumiseks abivahendi ja juhendi koostamise näidise (vt lisa 1). Lähtusin kolmest kogumikust, milleks on Valgamaa loodusainete õpetajate koostatud „Õuesõppeprogrammide kogumik“, Marika Murre ja Piret Jõuli koostatud meetoodiline juhend õppevahendi „Liiklusvanker“ juurde ja Jane Reiljan-Rajasaare loov-praktiline lõputöö „Õuesõppe tegevuste kogumik Türi lasteaiale“. Tutvusin nende allikatega ja kajastan tegevusi järgmise mudeli alusel (vt tabel 1).

Tabel 1. Tegevuse juhendi koostamise abivahend

Tähtpäev	
Tegevuse nimi	
Koostaja nimi	
Laste vanus	
Kestus	
Eesmärk	
Lõiming teiste valdkondadega	
Vahendid ja materjalid	
Tegevuse kirjeldus	Sissejuhatus/huvi tekitamine Teema põhiosa Kokkuvõte ja tagasiside
Lisa 1	
Allikad	

Soovisin jaanuari keskel õpetajatele tutvustada oma loov-praktilist lõputööd, kuid kahjuks olid sel ajal paljud õpetajad haiged ning saatsin 19. jaanuaril info läbi lasteaia infosüsteemi Eliis. Alles 1. ja 3. veebruaril oli mul võimalus rääkida oma lõputööst nii Järveküla kui ka Leerimäe lasteaia õpetajatele. Veebruarikuu jooksul vestlesin õpetajatega nii individuaalselt kui ka koosolekutel.

Tegevuste juhised palusin saata hiljemalt 28. veebruariks, kuid selleks päevaks oli tulnud juhiseid ainult neljalt õpetajalt. Pärast seda käisin oma maja õpetajatega individuaalselt rääkimas ja saatsin nii Järveküla kui ka Leerimäe õpetajatele uue info tegevusjuhiste kogumise kohta. Pikendasin juhiste saatmise kuupäeva 18. märtsini. Käisin uuesti mitmeid

kordi õpetajatega rääkimas ja nendega koos tegevusjuhiste kirjutamas. Märtsi lõpuks sain Järveküla majast seitsmelt õpetajalt (mina ise kaasaarvatud) ja Leerimäe majast kolmelt õpetajalt tegevusjuhised.

Märtsis võtsin ühendust veel kahe lasteaiaga – Haapsalu Vanalinna Lasteaedade Tõrukese maja ja Jänesselja lasteaiaga. Mõlemas lasteaias on eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine väga olulisel kohal. Jänesselja lasteaias tegeletakse süvitsi eesti rahvakultuuri tundmaõppimise ja hoidmisega (Jänesselja lasteaed, 2022). Tõrukese majas väärtustatakse pärimuskultuuri ja tehakse huvitegevusena folklooriringi (Tõrukese maja, *s.a.*). Saatsin mõlemale lasteaiale tähtpäeva tegevusejuhise koostamise abivahendi ja leppisime kokku kohtumiseks aja. Samuti küsisin luba mõlemalt lasteaialt vestluse salvestamiseks, millega oldi nõus. Kogumiku valmimisel jagan mõlemale lasteaiale kogumiku veebilingi.

28. märtsil kohtusin läbi veebikeskkonna *Google meets* Tõrukese maja õpetajaga. Sain ülevaate, kuidas selles lasteaias tähistatakse tähtpäevi ja leppisime kokku, et õpetaja saadab ise mulle tegevusjuhised. 6. aprillil kohtusin Jänesselja lasteaias õppealajuhataja, muusikaõpetaja ja rühmaõpetajaga. Lasteaia nägemine, personaliga rääkimine ja piltide vaatamine andis mulle väga palju inspiratsiooni ja motivatsiooni tuua rahvakalendri tähtpäevi rohkem ka enda rühma ja üldiselt lasteaeda. Vestlus sujus hästi ja leppisime kokku, et kui mul on tegevused kokku kirjutatud saadan need lasteaiale ülevaatamiseks ja nad saavad vajadusel neid muuta. Pärast seda vestlesime läbi e-kirjade veel mitmeid kordi. Tõrukese majalt sain kolm tegevust ja Jänesselja lasteaialt neli tegevust.

Samal ajal kui õpetajad koostasid juhiseid, alustasin mina kogumiku loomise ja kujundamisega veebikeskkonnas *Google docs*. See pakkus mulle nii palju pinget kui ka rõõmu, sest soovisin, et kogumik näeks hea välja ja mulle meeldib ise luua midagi. Tiitellehel (vt lisa 2) kasutasin Järveküla lasteaedade logo ja kogumikus on kasutatud lasteaia logo värve. Kogumikus grupeerisin tegevused tähtpäevade järgi. Kui sain esimesed tegevused kätte ja lisasin need kogumikku, sain aru, et see ei näe hea välja. Samuti sain juhendajalt tagasisidet, et pean kogumiku tegema atraktiivsemaks. Seejärel vaatasin erinevaid videoid veebikeskkonnast *Youtube*, kuidas on võimalik muuta kogumik huvitavamaks (TheGoodocs..., 2021). Sain teada palju uusi nippe ning asusin enda kogumiku kujundust muutma ja tegevusjuhised lisama. Sain 17 tähtpäeva tähistamise tegevusjuhiste ja lisasin enda poolt veel kaks tegevusjuhiste.

Õpetajate saadetud tekstid muutsin vastavalt enda kogumiku struktuurile. Väljaarvatud Jänesselja lasteaia mardi- ja kadripäeva peokava, sest seal oli tegemist mitme rühma peokavaga, kus ei ole konkreetset sissejuhatust, teema põhiosa ja kokkuvõtte/tagasisidet. Kui

kogumik sai valmis teostasin keelelise korrektuuri. Saatsin veelkord õpetajatele kogumiku ülevaatamiseks ja tagasiside saamiseks.

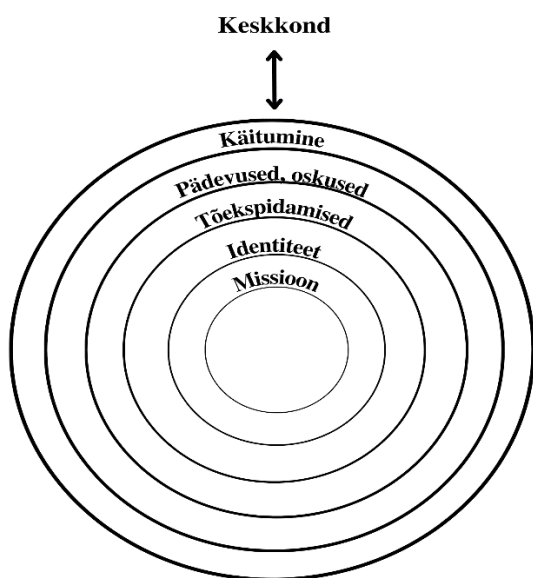
Kogumik valmis mai alguses. Palusin oma kolleegidel anda tagasisidet kogumiku kohta, et teada saada, kuidas see neile meeldib ja kas oleks vaja midagi veel muuta. Sain tagasiside viielt õpetajalt. Õpetajad andsid positiivset tagasisidet, mõni õpetaja palus veel enda tegevust parandada ja oldi rahul, et selline kogumik on valmis saanud. Toon välja kahe õpetaja tagasiside:

Õpetaja 1: „Sirvides kogumikku leidsin juba palju põnevaid mõtteid ja ideid tähtpäevade tähistamisest. Kindlasti tähtpäeva lähenemisel vaataksin antud kogumikku ja ehk leiaksin sealt põneva tegevuse selleks päevaks. Meeldib, et kogumik on teemade kaupa jaotatud ja esindatud on erinevad tähtpäevad.“

Õpetaja 2: „Väga tore kogumik, kindlasti ammutaksin sellest ideid.“

3. REFLEKSIOON

Refleksiooni käigus analüüsitakse enda teadmisi, oskusi ja tegevusi, et muuta või säilitada enda arusaamisi, väärtusi ja eesmärke. Reflekteerimine on protsess, mis võib toimuda kindla mudeli alusel nii suuliselt kui ka kirjalikult. Reflekteerimisel on soovitatav tugineda mõnele reflekteerimise mudelile, mis toetab refleksiooni struktureerimist. (Andragoogika, 2020) Oma loov-praktilise lõputöö refleksiooni olen koostanud Korthageni sibula mudeli järgi, mis koosneb kuuest erinevast tasandist – keskkond, käitumine, pädevused ja oskused, tõekspidamised, identiteet ja missioon (vt joonis 1). Sisemised tasandid määravad selle, kuidas isik toimib välimisel tasandil. Kuid võib olla ka vastupidine mõju ehk väljastpoolt sissepoole. (Korthagen & Vasalos, 2005) Valisin sibula mudeli, kuna see võimaldab mul oma õppimise analüüsimisel läbida erinevaid tasandeid sügavamalt seada uusi õpieesmärke.

Joonis 1. Korthageni sibula mudel. (Korthagen & Vasalos, 2005).

Keskkond. Olen töötanud lasteaias pea kolm aastat rühmaõpetajana. 2021/2022 õa osalesin ka Tartu Ülikooli Eelkoolipedagoogika täiendkoolitusel, kus sain palju uusi teadmisi ja kogemusi. Järveküla lasteaed on alles kolm aastat vana ja selle kuvand on alles kujunemisel ning loomisel. Saan olla osa lasteaia traditsioonide loomisest ja aidata lapsevanematel kasvatada lastest täisväärtuslikud inimesed. Lasteaia füüsiline keskkond on väga kaasaegne ja õuealal rohkelt ruumi tegutsemiseks.

Järveküla majas oli mul lihtsam kogumiku loomisel õpetajatega koostööd teha, sest töötan seal. Tunnen kolleege paremini ja on suurem võimalus nendega üks-ühele vestelda. Leerimäe majaga on keerulisem suhtlust hoida, sest enda tööajast on keeruline leida aega, et sõita teise majja nii, et ka õpetajad oleksid kohal. Isegi kui saatsin info, et olen tulemas kindlal ajal Leerimäele, siis õpetajaid ei olnud, ei olnud aega või unustati ära, et tulema pidin. Üldiselt ei ole Leerimäe majaga tihedat koostööd olnud ja kõik õpetajad ei ole tuttavad. Enda kolleegide ja juhtkonnaga saan hästi läbi, kuid varem on olnud majades olukordi, mis on ühtsustunnet vähendanud.

Kuigi oma lõputöö info saatsin õpetajatele jaanuaris ja rääkisin veel terve veebruarikuu õpetajatega, siis lükkus kõik ikkagi märtsi. Lasteaias on märts-aprill kiire aeg, sest on vaja koostada lastele arengukaardid ja viia läbi arenguestlused. Seetõttu ei jõudnud õpetajad enam mulle tegevusi saata ja pidin käima veel üks-ühele õpetajatega vestlemas.

Käitumine. Üldiselt meeldib mulle omaette või väiksemas grupis ja endale tuttavate inimestega tegutseda. Kuid olulisi sündmusi meeldib pidada suurelt. Seega minna inimeste juurde, keda ma väga hästi ei tea, nõuab minult palju eneseületust.

Esmalt soovisin õpetajatele koosolekul rääkida oma lõputööst, aga kui tuli välja, et see ei olnud koroonapandeemia tõttu võimalik, siis tundsin end halvasti. Pidin info saatma laiali läbi infosüsteemi Eliis ja Leerimäele läbi õppejuhi. Teadsin, et pean võimalikult kiiresti ka õpetajate ette rääkima minema, sest muidu ei tule mitte ühtegi tegevust kogumikku. Kuid ka otsesuhtlus ei andnud esialgu tulemusi. Pidin pidevalt õpetajatega rääkima uuesti ja saatsin tihti läbi õppejuhi teisele majale infot.

Esimeseks kuupäevaks, mil soovisin tegevusjuhiseid saada, tuli ainult neli tegevusjuhist. See tekitas minus suure ärevuse, et olen läbi kukkunud. Arutasin nii oma juhendaja kui ka oma kursusekaaslasega, kuidas saaksin paremini õpetajateni jõuda. Suutsin end ruttu kokku võtta ja motiveerida ning käisin uuesti õpetajate juures rääkimas nii Järveküla kui ka Leerimäe majas. Õpetajatel oli võimalus rääkida oma tegevusest, mille ma salvestasin ja hiljem ümber kirjutasin. Mõlema maja muusika- ja liikumisõpetajalt ma tegevusi ei saanudki.

Võtsin veel ühendust kahe lasteaiaga, kus eesti rahvakalendri tähtpäevi rohkem tähistatakse. See osutus väga positiivseks kogemuseks, sest lasteaedadega sujus koostöö hästi. Sain enda kogumikku veelgi tegevusjuhiseid. Need lisavad kogumikule väärtust, sest tegevused on tulnud kogunud õpetajatelt ja pikka aega töötanud lasteaedadest. Lisaks sain palju mõtteid, mida ise teha lasteaias.

Tagasi mõeldes oleksin võinud kohe õpetajatega silmast silma rääkida ja vajadusel vestlused salvestada. Õppisin seda, et kõige parem on ikkagi suhelda inimesega otse, mitte saata infot e-kirja teel. Pean olema enda töökeskkonnas julgem, sest tihti enda vanuse pärast hoian enda arvamust tagasi.

Pädevused, oskused. Olen viimased aastad olnud madala enesehinnanguga, kuid sisimas tean, milles olen hea. Üks tugevustest on planeerimine. Olen seda õppinud koolitustel ja teen seda igapäevaselt. Planeerimine aitab mul hoida enda tegevused kontrolli all. Vahel ma siiski eksin mõne tegevuse aja planeerimisel, kuid see on õppimiskoht edaspidiseks. Kahjuks kogumiku koostamisel minu planeerimine nii hästi ei läinud. Ei osanud arvestada sellega, et tegelikult võib minna pea kaks kuud rohkem aega tegevusjuhiste kättesaamisega ja kogumiku koostamisega.

Teiseks tugevuseks pean endal digipädevust. Olen tutvunud erinevate programmidega ja kui midagi ei oska, otsin veebikeskkonnast või uurin tuttavate käest. Kogumiku koostamine oli minu jaoks põnev tegevus, sest sain palju omaette nokitseda. Kuigi oskan hästi kasutada veebikeskkonda *Google docs*, siis nüüd tean, millised võimalused seal veel on. Näiteks ei teadnud ma varem, et on võimalik alla laadida erinevaid malle ja saab erinevaid kujundeid ise luua. Olen saanud ka oma kolleegidele suureks abiks olla, kui neil on mure mõne arvutiprobleemiga.

Kolmandaks tugevuseks pean enda suurt huvi muusika ja tantsimise vastu. See on aidanud mul mõelda tegevusi kogumikku ja olen saanud oma oskusi kasutada õppetegevuste läbiviimisel. Arvan, et mul oleks raske olnud kirjutada kogumikku tegevusi, kui ma ei tunneks kunstide vastu huvi ja ei teaks muusika ja tantsimise lihtsamaid mõisteid.

Olen meeskonnas konkreetne, hea kuulaja, aus ja abivalmis kolleeg. Lisaks kasutan ja harjutan veel peegeldamist. Mulle meeldib väga sündmusi korraldada. Ehk kui lasteaias on vaja abikäsi mõne sündmuse korraldamisel, siis soovin alati appi minna. Samuti soovin lastele pakkuda võimalikult palju esinemise võimalusi. Soovime kogu oma rühma naiskonnaga teha rohkem sündmusi, kus saavad lapsed esineda.

Tean, et mõned minu isikuomadused vajavad veel muutmist, kuid teen sellega tööd igapäevaselt. Mind on kerge mõjutada ehk kui mu ümber on negatiivsed inimesed, võin muutuda ka ise üsna negatiivseks. Samas kui mu ümber on positiivsed ja motiveeritud kolleegid muutun ise samamoodi aktiivseks. See negatiivne tunne võis tulla üsna tihti, kui õpetajatelt küsisin tegevusjuhiseid. Osade õpetajate hoiak ja nendega rääkimine tekitas vahel ebameeldivaid tundeid ja tundus, et olen üks tüütu kolleeg, kes käib tihti midagi küsimas. Soovin endas arendada julgust, enesekindlust ja olla rohkem kastist väljas.

Tõekspidamised. Olen olnud alati eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistaja, kuid mitte nii süvitsi läinud, kui selle loov-praktilise lõputöö koostamisel. Arvan, et juba lasteaias on oluline alustada eesti rahvakalendri tähtpäevade tutvustamisega, sest see on üks osa meie riigi kultuurist. Arvestades seda, mis praegusel hetkel maailmas toimub, on oluline hoida ja edasi kanda eesti kultuuri.

Mina arvan, et õpetajal ja üldiselt lasteaias on väga suur roll selles, et lastel kujuneks rahvakalendri tähtpäevade tähistamise harjumus. Lasteaias on palju võimalusi, kuidas neid tähistada. Usun, et kui soovid midagi vahvat lastele teha, siis on see alati võimalik. Peab olema ise aktiivne ja koos hea meeskonnaga saab teha erinevaid põnevaid sündmusi tähtpäevade raames.

Identiteet. Soovin uuel õppeaastal enda rühmaga rohkem ja meeldejäädavalt tähistada tähtpäevi kui varem. Samas loodan, et järgmisel õppeaastal tähistatakse lasteaias rohkem tähtpäevi ühiselt või luuakse uusi sündmusi, mis saavad traditsioonideks. Kuid seda on näha, et selle nimel tehakse lasteaias palju tööd. Aga oluline on ka, et töötajad sellega kaasa tuleks, sest muidu ei teki lasteaias ühtsust. Tahan olla õpetaja, kes on eeskujuks teistele õpetajatele ning pakkuda lastele põnevat ja lõbusat lasteaias aega. Minnes aja ja muutustega kaasa ei tohi unustada seda, kes me päriselt oleme. Tahan hoida eesti kultuuri ja anda enda teadmisi ja kogemusi edasi lastele.

Missioon. Mulle väga meeldis kogumikku teha, sest tunnen ise noore õpetajana, kui keeruline on mõnikord õppetegevust läbi viia, sest vahel ei ole konkreetse teema kohta ideid. Lasteaias võib olla ka õpetajaid, kes ei tea ehk rahvakalendri tähtpäevadest kuigi palju või ei tea, kuidas lastega mõnda tegevust läbi viia tähtpäeva raames. See kogumik võiks aidata just neid õpetajaid, andes ideid, kuidas tähistada tähtpäevi suurema või väiksema grupiga, õues või toas vm. Mulle väga meeldib mu töökoht ja soovin ka edaspidi sel alal end arendada. Hetkel tunnen uhkust, et olen saanud valmis kogumiku, mis toetab lasteaias õpetajaid õppetegevuse planeerimisel. Kui saan kogumiku koostamisel kaasata ka Sõnajala maja õpetajaid, siis on minu missioon täielikult täidetud.

KOKKUVÕTE

Käesoleva loov-praktilise lõputöö teemaks oli eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise kogumik Järveküla lasteaiale. Lõputöö eesmärgiks oli koostada Järveküla lasteaiale kogumik, mida saavad õpetajad kasutada õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel. Eesmärgi saavutamiseks seadsin järgmised ülesanded:

1. Anda ülevaade koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest.
2. Anda ülevaade eesti rahvakalendri tavadest ning nende jätkamisest lasteaedades.
3. Luua koostöös õpetajatega Järveküla lasteaia eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik.
4. Vormistada e-kogumik, millesse on võimalik järjepidevalt tegevusjuhiseid lisada.

Lõputööle seatud eesmärgid ja ülesanded said täidetud. Andsin ülevaate koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ning eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tavadest ja nende tähistamisest lasteaiaast. Kogumiku koostas koostöös õpetajatega Järveküla lasteaiaast, Haapsalu Vanalinna Lasteaedade Tõrukese majast ja Jänesselja lasteaiaast. Kogusin õpetajatelt 17 tegevusjuhiseid ja lisasin enda poolt veel kaks. Kogumik on kõigile kättesaadav veebikeskkonnas *Google drive* aadressil "Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik Järveküla lasteaiale".

Kogumiku koostamine oli minu jaoks põnev tegevus ja sooviksin koostada ka edaspidi kogumikke, mis oleksid suunatud lasteaiale. 2022/2023 õa soovin Sõnajala lasteaia õpetajatelt saada tähtpäevade tähistamise tegevusjuhiseid ja lisada need kogumikku.

Täna Järveküla lasteaedade õpetajaid, kes mind minu lõputöö koostamisel kollegiaalselt toetasid. Täna Haapsalu Vanalinna Lasteaedade Tõrukese maja ja Jänesselja lasteaeda, kes olid nõus minuga koostööd tegema ja jagasid enda lasteaia korraldatud tegevusi.

KASUTATUD ALLIKAD

- Andragoogika.** (2020). Refleksioon. <https://www.andragoogika.ee/refleksioon>
- Folklore.** (s.a.) Rahvakalendri tähtpäevade andmeaas. BERTA. <https://www.folklore.ee/Berta/rahvakalender.php>
- Haridus- ja Teadusministeerium.** (2019). *Lasteaia riiklik õppekava. Tööversioon.* https://www.hm.ee/sites/default/files/lasteaia_oppekava_printi.pdf
- Hiiemäe, M.** (1998). *Rahvakalendri tähtpäevi.* Koolibri.
- Hiiemäe, M.** (2010). *Pühad ja argised ajad rahvakalendris.* Varrak.
- Jõgeva lasteaed Karikakar.** (2015, 12. november). *Mardipäev lasteaias.* <https://www.karikakar.edu.ee/uudised/59-mardipaev-lasteaias>
- Jänesselja lasteaed.** (2022) *Meie lasteaed.* <http://www.janesselja.ee/>
- Kalm, L.** (2013). Rahvaluule kasutamine lasteaias. K. Nugin (koost), *Üldõpetuste rakendamine lasteaias.* (lk 108, 139, 141) AS Atlex.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava.** (2011) RT I 2008, 23, 152. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv>
- Korthagen, F. & Vasalos, A.** (2005) Levels in reflection: core reflection as a means to enhance professional growth. *Teachers and Teaching: theory and practice.* <https://korthagen.nl/wp-content/uploads/2018/06/Levels-in-reflection.pdf>
- Kreegipuu, T.** (2011). Tähtpäevakalendri kujunemisest Nõukogude Eestis aastatel 1945-1985. *Tuna*, 83-84. https://www.ra.ee/wp-content/uploads/2017/02/KreegipuuTiiu_T2http2evakalendri_kujunemisest_TUNA2011_2.pdf
- Lage, M.** (2010). *Väärtuskasvatus ja matemaatiliste oskuste arendamine.* M. Veisson (koost), *Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias.* (lk 48) Tartu Ülikooli eetikakeskus.
- Lauri, U.** (2019, 5. märts). Galerii: suur vastlaliug Palivere lasteaias. *Lääne Elu.* <https://online.le.ee/2019/03/05/galerii-suur-vastlaliug-palivere-lasteaias/>
- Lindmäe, M.** (2015). *Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine lasteaias.* [Bakalaureusetöö, Tallinna ülikool]. ETERA. <https://www.etera.ee/zoom/4484/view?page=23&p=separate&search=marilin%20lindm%C3%A4e&tool=search&view=0,1511,2481,1997>
- Lätt, S.** (1970). *Eesti rahvakalender I.* Eesti Raamat.
- Lääne elu.** (2020, 30. september). Galerii: Tõrukese lasteaed teenis laadaga tuhat eurot. *Lääne Elu.* <https://online.le.ee/2020/09/30/galerii-torukese-lasteaed-teenis-laadaga-tuhat-eurot/>
- Muldma, M.** (2010). *Muusikaõpetus väärtuskasvatuse osana.* M. Veisson (koost) *Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias* (lk 46, 76-77, 81). Tartu Ülikooli eetikakeskus.

- Müürsepp, M.** (2010). *Väärtuste kujundamine keele ja kõne õpetamise ja lastekirjanduse kaudu*. M. Veisson (koost). *Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias* (lk 29). Tartu Ülikooli eetikakeskus.
- Nugin, K.** (2017). *Keel ja kõne*. K. Nugin & T. Õun (koost). *Õppe- ja kasvatusetegevus lasteaias* (lk 211). AS Atlex.
- Oru, K.** (2021). *Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamisest Lõuna-Eesti lasteaedade näitel*. [Bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <http://dspace.ut.ee/handle/10062/73157>
- Palm, H.** (2017). *Liikumisõpetus*. K. Nugin & T. Õun (koost). *Õppe- ja kasvatusetegevus lasteaias* (lk 287). AS Atlex.
- Piht, S & Õun, T.** (2017). *Matemaatika*. K. Nugin & T. Õun (koost). *Õppe- ja kasvatusetegevus lasteaias* (lk 226). AS Atlex.
- Pirita lasteaed.** (2020, 25. november). Pirita lasteaia Kadripäeva tähistamine. <https://www.tallinn.ee/est/pirita-lasteaed/Uudis-Pirita-lasteaia-Kadripaeva-tahistamine>
- Pirita lasteaed.** (2016, 23. märts). Lihavõttepühad Pirita lasteaias. <https://www.tallinn.ee/est/pirita-lasteaed/Uudis-LIHAVOTTEPUHAD-PIRITA-LASTEAIAS>
- Pullerits, M.** (1999). *Kõnekeelsest regilauluni*. M. Vikat (koost). *Laps ja folkloor* (lk 46). TPÜ.
- Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.** (2009a). *Õppe- ja kasvatusetegevuste valdkonnad*. https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2015/07/Oppevaldkonnad_Alusharidus.pdf
- Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.** (2009b). *Üldoskuste areng koolieelses eas*. https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2015/07/Yldoskused_Mang_Alusharidus.pdf
- Sutrop, M.** (2009). *Väärtused ja haridus ühiskondlikus kontekstis*. M. Sutrop, P. Valk & K. Velbaum (koost). *Väärtused ja väärtuskasvatus. Valikud ja võimalused 21. sajandi Eesti ja Soome koolis* (lk 53). TÜ eetikakeskus.
- Sõõrd, A.** (2018, 18. veebruar). Tibutare lasteaia lõbus vastlapäev. *Lasteaed*. <https://www.lasteaed.net/2018/02/18/tibutare-lasteaia-lobus-vastlapaev/>
- Teedumäe, L.** (2000). *Lasteaia rahvakalender*. Avita.
- TheGoodocs** | How to Use Google Docs and Slides. (2021, 8. november). *How to Get and Use Google Docs Templates*. [Video] Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=e-eJzai45KU&t=4s>
- Timoštšuk, I.** (2010). *Looduskeskkonnaga seotud väärtused ja nende kujunemine koolieelses eas*. M. Veisson (koost). *Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias* (lk 57-62). Tartu Ülikooli eetikakeskus.
- Tuulik, M.** (2011). Tühjad pühadekombed. *Õpetajate Leht*. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=opetajateleht20110318&e=-----et-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA----->
- Tõrakese maja.** (s.a.) *Missioon ja visioon*. <https://toruke.haapsalu.ee/>

- Vahter, E.** (2017). *Kunst*. K. Nugin & T. Õun (koost). *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias* (lk 248). AS Atlex.
- Vahter, E.** (2010). *Väärtustades last ja kunsti*. M. Veisson (koost). *Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias* (lk 64). Tartu Ülikooli eetikakeskus.
- Vikat, M.** (1999). *Folkloori osa lapse arengus*. M. Vikat (koost). *Laps ja folkloor* (lk 39-41) TPÜ.
- Vissel, A.** (2004). *Lastepärimus muutuvast ühiskonnas*. [Doktoritöö, Eesti Kirjandusmuuseum]. DSpace. <http://dspace.ut.ee/handle/10062/1042>
- Õunapuu, P.** (2001). Pühad ja kombad. Tänapäev.
- Ülavere, P.** (2020). *Koolieelsete lasteasutuste pedagoogide ja lastevanemate väärtused ning nende hinnangud väärtuskasvatusele*. [Doktoritöö, Tallinna Ülikool]. ETERA. <https://www.etera.ee/zoom/89758/view?page=3&p=separate&view=0,1355,2067,1479>

LISAD

Lisa 1. Tähtpäevade tähistamise tegevusjuhise näidis.

Tähtpäev	Jaanipäev
Tegevuse nimi	Tähistame jaanipäeva!
Koostaja nimi	Sandra Saarniit
Laste vanus	5-6 aastased
Kestus	60-75 minutit
Eesmärgid	<ul style="list-style-type: none"> - Laps kirjeldab jaanipäeva kombeid - Laps oskab mõõta ja kaaluda toiduaineid - Laps tunneb ära sõnajala - Laps tantsib koos oma eakaaslastega
Lõiming teiste valdkondadega	Mina ja keskkond + keel ja kõne + matemaatika + muusika + liikumine
Vahendid ja materjalid	Jaanipäeva kommetest pildid/video, jutupall, karaski retsept, toiduained, kauss, vispel/kahvel, vorm, sõnajalaõite pildid, mõistatus, varandus, oksad, kõlar, muusika
Tegevuse kirjeldus	<p><u>Sissejuhatus</u></p> <p>Jaanipäeva kombed</p> <p>Vestleme jaanipäeva kommetest ja kuidas lapsed on tähistanud jaanipäeva oma perega.</p> <p>Odrajahu-hapupiimakaraski küpsetamine (vt lisa 1)</p> <p><u>Teema põhiosa</u></p> <p>Mäng</p> <p>Lasteaiahoovi on peidetud sõnajalaõitest pildid. Iga laps otsib endale ühe sõnajala õie. Pildil on ka kirjas mõistatus, mille peab laps lahendama. Mõistatuse lahendades saab laps teada, kus asub peidetud varandus. Varanduseks võib olla ükskõik mis asi.</p> <p>Üle „tule“ hüppamine</p> <p>Õpetaja on eelnevalt valmistanud okstest väikse tipitelgi. Lapsed seisavad üksteise selja taga ja igal ühel on võimalus hüppata üle okstest valmistatud tipitelgi.</p> <p>Ringmäng – „Tinna“ (vt lisa 2)</p> <p><u>Kokkuvõte</u></p> <p>Õues toimub piknik, kus süüakse enda tehtud karaskit. Õpetaja küsib lastelt, mis neile kõige rohkem meelde jäi jaanipäevast. Õpetaja ütleb erinevaid lauseid jaanipäeva kohta ja lapsed vastavad, kas see lause oli õige või vale. Kui oli vale, siis parandab laps selle õigeks.</p>

<p>Lisa 1</p>	<p>Odrajahu-hapupiimakarask</p> <p>2.5 dl hapupiima või Pajumäe mahekeefirit või petti</p> <p>1 muna</p> <p>1 tl soola</p> <p>1 tl suhkrut</p> <p>2 sl õli või sulatatud võid</p> <p>1 tl Kaarli talu köömneid</p> <p>3 dl Kaarli talu odrajahu</p> <p>1.5 dl I või II sordi nisujahu</p> <p>1 tl söögisoodat</p> <p>Klopi muna soola ja suhkruga segamini, lisa hapupiim, sulatatud või, köömned ja soodaga segatud jahu.</p> <p>Vala tainas võiga määratud u 20x30 pannile ning küpseta 200kraadises ahjus 20-25 minutit, kuni karask on pealt kuldne.</p>
<p>Lisa 2</p>	<p>Tinna mängukirjeldus</p> <p>Leia endale paariline ja moodusta ring seistes näoga ringi sisse.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kõige toredam tants on tinna, seda tantsitakse nõnda. Samm ette, samm taha ja kükakile maha. 2. Üks koer läks üle silla, tema saba tegi tilla-tilla. Samm ette, samm taha ja kükakile maha. 3. Kõige aeglasem loom on tigu, tal leidub mitmeid vigu. Samm ette, samm taha ja kükakile maha. 4. Kõige vägevam vend on karu, teda kallistada maru. Samm ette, samm taha ja kükakile maha. 5. Kõige toredam tants on tinna, seda tantsitakse nõnda. Samm ette, samm taha ja kükakile maha. <p><u>1.-2. JA 5. SALM</u> Päripäeva liikumine 8-galopisammuga. Samm ringi keskele, samm algsele kohale, laskumine poolkükki ja püsti)</p> <p><u>3. SALM</u> Vastupäeva liikumine 8-külgsammuga. Samm ringi keskele, samm algsele kohale, laskumine poolkükki ja püsti.)</p> <p><u>4. SALM</u> Paarilised pöörduvad näoga teineteise poole ja tehakse ülal käteplaks. Paarilised kallistavad üksteist pöördudes nii, et jäädakse üks seljaga</p>

	<i>ringi sisse ja teine ringist välja. Astutakse paarilise poole, astutakse tagasi ja tehakse poolkükk olles näoga paarilise poole.</i>
Allikad	E. Arulaid. (2018). Tinna. 100 rahvamängu lastele. https://100-rahvamangu-lastele.blogspot.com/2018/02/tinna.html Nami-Nami. (2015). Odrajahu-kohupiimakarask. https://nami-nami.ee/retsept/1089/odrajahu_kohupiimakarask

Lisa 2. Kogumiku tiitelleht.

Kogumik on leitav veebiaadressil "[Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik Järveküla lasteaiale](#)".

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Sandra Saarniit,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose, **Eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamise tegevuste kogumik Järveküla lasteaiale**, mille juhendaja on Külli Salumäe, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Sandra Saarniit

18.05.2022